

5. v některých případech příbuzných případnosti uvedené pod č. 3 — T i l s c h 228 č. 3.

VI. Zákon mluví o stavení promlčení a shrnuje tam případnosti různé, §§ 1494—1496. Sr. T i l s c h 229 č. 1—5, pak K r č m á ř, Vlastnictví II, str. 41 sl., srovn. i § 9 odst. 2 konk. ř., § 9 vyr. ř., pak § 6 odst. 1 řádu o zb. sv.

B. Pokud se týká následků. Z povšechného ustanovení § 1451 sluší dovozovati, že promlčením pohledávka zaniká. Ale k promlčení nehledí soud ex officio, § 1501. O následcích, které zákon spojuje s pohledávkou promlčenou, srovn. v pojednání o naturálních obligacích.

KAPITOLA VIII.

O závazcích ze správy.

§ 45.

Případy správy a odlišení od případů příbuzných.

I. Ústav správy zahrnuje podle našeho práva dvě instituce práva římského, tak zvanou správu pro vady faktické (*actiones aediliciae*) a správu pro vady právní (evikci práva římského a tak zvanou partiální evikci práva obecného). Kdežto dále podle práva římského byla správa ústavem připojeným k jednotlivým smlouvám, jest podle našeho práva institucí obecnou a připojuje se ke smlouvám záplatným vůbec.

II. 1. Závazky ze správy vzejíti mohou při smlouvách záplatných, § 922 o. z.

2. Závazky ze správy vzejdou nabyvateli jen proti auktoru jeho, tedy proti bezprostřednímu předchůdci.

3. Závazky ze správy vzejíti mohou při smlouvách, kterými se postupuje věc; § 922. Zřetelem k ustanovení § 292 sluší věcmi rozuměti také práva. Z uvedeného se podává, že ustanovení o správě se nevztahují k případnostem, kterými poskytuje se činnost; ostatně má kapitola o smlouvě o dílo ustanovení zvláštní. Také hledíc k některým smlouvám o přenechání věci jsou dány zvláštní předpisy a to o smlouvách, kterými se postupují pohledávky §§ 1397—1399, o smlouvách nájemních a pachtovních § 1117, o smlouvách, kterými se zcizuje dědictví § 1283,

o smlouvách, kterými se zcizují kuksy § 1277. Naproti všem těmto ustanovením mají §§ 922 sl. povahu ustanovení všeobecných, kterými se sluší řídit, pokud z oněch speciálních ustanovení se nepodává opak.

4. Závazky ze správy vzejdou, má-li věc (srovn. č. 2): a) vady faktické, b) vady právní.

K lit. a). Podle § 922 budou tu vady faktické, je-li tu nedostatek vlastností smluvených nebo takových, které obvykle při věci bývají, nebo nemůže-li věc býti užíváno k účelům, ke kterým určena je podle povahy jednání mezi stranami učiněného nebo podle zvláštní úmluvy. § 923 ustanovení toto rozvádí vytykáje, že zcizitel odpovídá, jestliže přikládá věci vlastnosti, kterých nemá, pokud vlastnosti ty byly vymíněny výslovně nebo mlčky podle povahy jednání; jestliže zamlčel kromobyčejné vady věci, jestliže proti pravdě ujistil, že věc hodí se k určitému účelu, neb že je prosta vad obyčejných (t. j. takových, které při věci zpravidla bývají).

Zřetelem k ustanovení § 932 (123 nov. III.) sluší doplniti ustanovení citovaných paragrafů potud, že závazky ze správy vzejdou i tenkrát, jestliže plněna byla menší kvantita věcí podle druhu určených než bylo umluveno. Uvážením těchto ustanovení je patrno:

a) Závazek ze správy nevzejde již tím, že zcizitel přikládá věci vlastnosti, kterých věc nemá. Neboť jen nedostatek *v y m í n ě n ý c h* vlastností zakládá takový závazek.

β) Není potřebí, aby věc byla bezvadna a zejména, aby při dluhu generickém poskytnuta byla jakost dobrá neb dokonce výborná, stačí i špatná jakost, pokud věc je prosta kromobyčejných vad a hodí se k účelu, ke kterému jest určena podle povahy jednání učiněného mezi stranami nebo podle zvláštní úmluvy, srovn. k tomu § 21 III. Poněkud jinak *E h r e n z w e i g*, § 297 str. 14 i. pr.

γ) Pod ustanovení §§ 922 a sl. padají všechny případy, ve kterých věc nemá umluvených vlastností, zejména také, když byla plněna menší kvantita než umluvená.

δ) Nesnadno lze rozhraničiti případy, ve kterých vzejdou závazky ze správy, a případy, ve kterých právní poměr spadá pod ustanovení §§ 871 sl. Zejména je pochybno, jak sluší nakládati s případy, ve kterých plněna bude *j i n á v ě c* než ona, o které byla učiněna smlouva, a případy, ve kterých plněna byla

sice táž věc, o které smlouva byla učiněna, ale později se objeví, že je to alia res, t. j., která podle názorů obchodu nebo podle toho, co mezi stranami bylo ujednáno, není totožna s tou, ke které úmysl nabyvatelův se nesl. Spíše bude se přikloniti k mínění, že případnosti právě uvedené spadají pod ustanovení §§ 871 sl., ale lze také zastávati mínění, že obojí předpisy konkurují. Sr. i R o u č e k, Správa pro nedostatky skutkové, XI, pak K r č m á ř, Sborník věd právních a státních XX, str. 49 sl., pak sb. I č. 338. O poměru ustanovení a správě k normám omylovým, k §§ 918 sl. a k §§ 413, 415 sr. i v Příloze k Právniku LX, str. 21 sl., E h r e n z w e i g II, 1, str. 201.

K lit. b). Podle § 923 budou tu vady právní, jestliže zcizena byla věc cizí, jestliže zcizena byla věc stížená kromobyčejnými břemeny právními a konečně byla-li zcizena věc stížená obyčejnými břemeny právními, pokud zcizitel ujistil, že věc takovými břemeny stížena není. Podle názvosloví užívaného doktrinou obecného práva mluví se o evikci totální, byla-li zcizena věc cizí, o evikci partiální, byla-li zcizena věc obtížená břemeny právními. Ale podle našeho práva není název ručení pro případ evikce případný. Neboť podle našeho práva jest důvodem vzniku závazků ze správy nikoliv evikce, nýbrž nedostatečnost právní posice nabyvatelovy, takže na př. při smlouvě tržové ručí prodavač kupci, že jej učinil vlastníkem, nikoliv jen za to, že smí věc míti (habere licere), arg. §§ 1047, 1053, 923.

V příčině ujistění zcizitelova platí totéž, co bylo pověděno svrchu pod lit. a) ^{a)}. Byla-li zcizena, ale nikoliv odevzdána věc cizí, nebo jestliže věc později byla zcizena třetí osobě, nevzejde závazek ze správy, nýbrž vzejdou účinky, jaké způsobuje nesplnění obligace — srovn. k tomu § 6 a § 27 tohoto pojednání. § 923 uvádí mezi případy, které způsobují vznik závazků ze správy, případ, ve kterém byla zcizena věc neexistující. Případ ten sem nenáleží, nýbrž pod ustanovení § 878, (srovn. § 6 tohoto pojednání) a panující mínění hledí k věci jako k nedopatření redaktorů, které nemá významu (srovn. však S t u p e c k ý: Právník 1881, str. 330 p. 18, pak E h r e n z w e i g II, 1, str. 147).

5. V § 922 se čte, že vzejdou závazky ze správy, jestliže věc záplatným způsobem se postupuje a také další ustanovení (§§ 925, 926, 927, 929, 931), mluvíce o odevzdání věci, o odevzdateli a příjemci přivádějí názor, že podmínkou nároku ze správy jest odevzdání a přijetí věci. Věc bývá formulována také tak, že

podmínkou vzniku závazku ze správy je splnění obligace, ale ovšem splnění nepořádné.

Tím patrně nemají býti zahrnuty jen případnosti, ve kterých jde o splnění obligace v technickém smyslu, nýbrž také případnosti, ve kterých poskytnut byl surrogát splnění (*datio in solutum*), a případnosti, ve kterých došlo k uzavření smlouvy věcné bez předchozího uzavření smlouvy obligační (na př. věcné smlouvy tržové). Ale ani v tomto formulování není věc zcela správná, ježto mohou se vyskytnouti případnosti, ve kterých závazek ze správy vzejde, ač ke splnění ještě nedošlo (*actio quanti minoris* může míti místo, ač vadná věc nebyla ještě splněna).

6. Závazky ze správy vzejdou, jestliže nabídnuto a přijato bude plnění nedostatečné kvantity, § 932 (srovn. svrchu č. 4, a) *β*). Jestliže však bude nabídnuto plnění nedostatečné kvantity a věřitel je přijme, vyhradiv si plnění dodatečné, nebude míti o dodatečné toto plnění žalobu ze správy, nýbrž žalobu z původního poměru obligačního — arg. § 1415.

7. Sporno bylo v nauce občanského zákoníka, ve kterém okamžiku musí vady věci existovati, má-li závazek ze správy vzejíti. Jisto je, že závazek takový nevzešel, jestliže vady vznikly teprve po odevzdání věci — arg. § 924, § 927 2. věta. Ale bylo sporno, zdali pro vznik závazku je rozhodný okamžik uzavření smlouvy obligační nebo okamžik odevzdání věci, srovn. § 927 slova: »*Schliessung des Vertrages*« a též paragraf, 2. věta. Spor neměl významu, pokud se týká vad, které byly tu již v době uzavření smlouvy obligační, ale před odevzdáním věci minuly, poněvadž v takové případnosti nabyvatel nepotřeboval ochrany a podobně spor onen neměl významu, pokud se týká vad, které byly tu již v době uzavření smlouvy obligační a trvaly i v době odevzdání věci, poněvadž v takovém případě závazek ze správy vzešel vším způsobem. Význam měl spor onen, jestliže vad v době uzavření smlouvy obligační nebylo a vady později vzešly. Vady takové šly podle ustanovení obč. zák. vším způsobem na účet zcizitelův, a nebylo třeba opírat se o ustanovení §§ 922 sl., ježto na případy takové dosahovaly §§ 1048 sl. šlo tudíž jen o otázku, zdali sluší označiti nároky, které mohou vzejíti podle těchto paragrafů nabyvateli, za nároky ze správy. K otázce té bylo dáti spíše jistivou odpověď. Novým textováním § 927 důvody pro kladnou odpověď byly značně posíleny.

8. Závazky ze správy vzejdou bez rozdílu, zdali zcizitel o vadách věděl čili nic. Někteří sice přijímají, že existence kromobyčejných vad zakládá závazky ze správy jen tenkrát, jestliže zcizitel o nich věděl, a opírají tento názor o slovo »verschweigt« v § 923, ale rozlišování takové patrně nemá pro sebe vnitřních důvodů a pochybnosti podávající se z doslovu zákona lze odklidit tím, že zamlčením vad rozumíme neohlášení jich bez rozdílu, zdali ohlášeny býti mohly čili nic.

9. Závazky ze správy nevzejdou:

a) když věc má takové vady, které každý (nejen znalec) seznati musí, § 928 (121 nov. III.), ale nezáleží na tom, zdali nabyvatel je seznal čili nic, sr. sb. III 1115. Doslov § 928 ukazuje, že zákon tu mívá na případnosti, ve kterých nabyvatel má věc před očima a nelze tedy odtud dovozovati, že by měl povinnost věc zkoumati, zejména byla-li mu zaslána. Jinak podle čl. 347 obch. zák., srovn. také § 4 zák. ze dne 27. června 1896 č. 70 ř. z. (zákon o obchodech splátkových). Závazky ze správy vad zřejmých vzniknou, jestliže zcizitel vadu zamlčel lstivě nebo výslovně nabyvatele ujistil, že věc vad nemá.

b) Když právní břemena na věci ležící seznati lze z knih veřejných, leda že zcizitel nabyvatele ujistil, že stavu knihovnímu, který ukazuje právní vady, neodpovídá skutečný stav právní, § 928.

V druhé větě téhož paragrafu pak se uvádí, že »Schulden und Rückstände stets vertreten werden müssen«. Smysl věty té je patrně ten: Ačkoli břemena z knih patrná nedají vzniknouti závazku ze správy, bude přece zcizitel, jestliže nabyvatel zaplatil zástavou pojištěný jeho dluh, povinen nabyvateli nahraditi, co bylo vynaloženo (srovn. §§ 443, 1042), pokud ovšem nabyvatel nepřevzal dluhu na srážku z tržebné ceny. Totéž platí o nedoplatech z reálných břemen a nedoplatech veřejných. Z § 928 se podává také, že po zákonu samém nemá zcizitel povinnosti postarati se o výmaz břemen knihovních (tak zvané povinnosti depurační). Povinnost taková může se zakládati na smlouvě nebo na přípovědi, že knihovní těleso je břemen prosto.

c) Když nabyvatel převedl na sebe věc, věda, že nenáleží zciziteli, § 929. Totéž platí, převedl-li na sebe věc, věda, že je obtížena břemeny, po případě že má vady — arg. §§ 929 per an. 928 a maiori.

d) Když nabyvatel nároků ze správy výslovně se vzdal § 929. (Zdali toto vzdání není neplatno, sluší posuzovati podle §§ 870 sl. o. z.). Srovn. však § 4 zák. o obch. splátkových. Sr. dále sb. I č. 16.

e) Byly-li věci prodány vnučenou dražbou. Vydražitel nemá nároku ze správy, má-li věc faktické vady nebo byla-li partialiter evinkována a to ani tenkrát, jestliže udání dražebních výminek v příčině nemovitosti resp. příslušenství jeví se býti nesprávnými, §§ 189 odst. 2, 278 odst. 2 ex. ř. in fine. Stejně platí o exekučním prodeji svršků z volné ruky anal. § 269 ex. ř. Správa pro evikci totální nebude mítí místa, pokud se týká nemovitosti hledíc k § 170 č. 5. Pokud se týče svršků jest hleděti k § 367 o. z. Jde-li o exekuční prodej svršků z volné ruky, platí § 367 rovněž, § 269 ex. řádu.

10. Závazky ze správy jsou podstatně modifikovány, zcizují-li se věci úhrnkem (per aversionem, in Pausch und Bogen). Zcizením aversionálním sluší rozuměti zcizení většího počtu věcí jako celku tak, že počet kusů, míra, váha a pod. nejsou určeny. § 930 ustanovuje, že zcizitel odpovídá v takových případnostech jedině za nedostatek vlastností zcizitelem proti pravdě ujištěných nebo nabyvatelem vymíněných. Někteří tvrdí, že při zcizení per aversionem zcizitel neodpovídá za evikci jednotlivých kusů a podobně za vady jednotlivých kusů, pokud evikcí nebo vadami hodnota celku neklesne pod polovici — arg. anal. § 1049.

11. Úspěšné provedení nároků ze správy pro evikci totální nebo partiální vázáno je podmínkou formální, srovn. § 931. Činí-li totiž třetí osoba nárok na věc nabyvateli postoupenou, nebo tvrdí-li, že jí přísluší k věci té nějaká práva, musí nabyvatel zřetelem k tomu, že snad tvrzení ta se nezakládají na pravdě, a že zcizitel po této stránce jest informován lépe, zcizitele o nárocích těch uvědomiti a požádati jej za zastoupení. Ve sporu se děje toto ohlášení tak nazv. ohlášením rozepře, o němž ustanovuje § 21 c. ř. sd. Zanedbá-li toho nabyvatel, nepozbývá tím nikterak nároků ze správy, ale zcizitel může se brániti veškerými obranami a námitkami, kterých proti třetímu nebylo užito a sezná-li se, že tyto obrany a námitky byly s to, aby způsobily jinaké rozhodnutí, neručí za evikci. Ačkoli tedy nabyvatel se neucházel o zastoupení, správa přece bude mítí průchod, jestliže námitky zcizitelovy budou uznány nerozhodnými, nebo jestliže nabyvatel proti osobě třetí sám již užil námitek, se kterými zcizitel nyní přichází. Připomenouti jest, že právě tak, jako nárok ze správy

vzejde jen proti auktoru (bezprostřednímu předchůdci), nabyvatel může žádati jen svého auktora za zastoupení ve smyslu § 930.

§ 46.

O závazcích ze správy.

I. Podle ustanovení § 932 (123 nov. III.) platí:

1. Je-li vada zakládající závazek ke správě té povahy, že nemůže býti zdvižena, a že spolu je na újmu řádnému užívání věci, může nabyvatel žádati, aby smlouva byla zrušena (*actio redhibitoria*). Vedle toho odpovídá zcizitel i za zaviněnou škodu.

K ustanovení tomu je poznamenati:

a) Zákon mluví o vadách, které znemožňují řádné užívání. Tím dlužno rozuměti také užívání umluvené.

b) Tak zv. evikce partiální sem náleží jen tenkrát, jestliže břemeno na věci ležící znemožňuje řádné užívání věci jako na př. *superficies*, *usufructus* a pod.

c) Nárok na náhradu škody má místo jen za podmínek obecných, t. j. podle §§ 1293 sl. o. z., srovn. k tomu i Nowack N. Ř. 1150.

2. Je-li vada zakládající závazek ke správě té povahy, že řádnému užívání nebrání nebo může býti zdvižena (zlepšením plnění při vadách kvalitních nebo jeho doplněním při vadách kvantitních), může nabyvatel žádati buď za přiměřenou slevu platu (*actio quanti minoris*) nebo za zlepšení nebo za doplnění toho, co schází. Jestliže vada věci je nenapravitelná, ale věc vadná by mohla býti nahrazena jinou bezvadnou, nemá zřejmě místa žaloba o tuto »nápravu«, nýbrž podle okolností případu buď žaloba za zrušení smlouvy nebo žaloba za slevu (sr. i R o u č e k na u. m. II, str. 24).

Vedle toho může býti požadována náhrada škody i zde. Sem náleží také případnosti, jestliže na věci leží břemena, která mohou býti odklizená a vzejde tu, jsou-li to břemena knihovní, tak zv. povinnost depurační.

Textováním novelly byly rozřešeny případy dříve pochybné, totiž jak sluší rozhodnouti jednak, když vada je nenapravitelná a nemá místo *actio redhibitoria*, jednak, když jde o vady kvalitní, které mohou býti napraveny. Jak patrně z toho, co bylo uvedeno, má nabyvatel v případech prvních *actionem quanti mi-*

noris, v případech druhých má na výběr mezi touto a žalobou o nápravu vady.

P o z n á m k a: Přijímá se, že actio redhibitoria má průchod i tenkrát, jestliže věc u nabyvatele později náhodou vzala zkázu (staré: mortuus redhibetur). Totéž bude přijímati i pro actio quanti minoris.

3. Pochybno jest odedávna v nauce, zdali rozhodnutí o právních následcích, jaké má zcizení věci cizí, sluší hledati rovněž v § 932 či ve slově Schadloshaltung v § 931. Sr. nyní R o u č e k na u. m. IV, str. 3 sl. Spíše se sluší rozhodnouti pro alternativu první. Sr. i S t u p e c k ý, Právník XX., str. 325 sl., E h r e n z w e i g II, 1, str. 217.

II. Podle § 933 sluší nárok ze správy přivést na soud, týká-li se věcí nemovitých, ve třech letech, týká-li se věcí movitých, v šesti měsících; jde-li o vady dobytka, v šesti týdnech, sr. sb. I č. 63, III 1010, IV 1395; jinak by právo žalobní uhaslo.

K tomu sluší poznamenati:

1. Lhůtu zmíněnou v § 933 sluší pokládati za lhůtu preklusivní a nikoli za lhůtu promlčecí, sr. sb. II 419. Sr. však E h r e n z w e i g II, 1, str. 212.

2. Lhůta se počíná:

a) jde-li o evikci partiální nebo totální tím dnem, kdy nabyvatel zvěděl o nedostatku, sr. jud. č. 228;

b) jde-li o správu pro vady faktické, rozhodným je pro počátek lhůty promlčecí zpravidla den, kdy věc nabyvateli byla odevzdána a nikoli snad pozdější den, kdy nabyvatel vadu sezna (arg. § 1478 slova an sich). Sr. sb. I č. 333. Vzejde-li nabyvateli nárok ze správy již před odevzdáním věci (srovn. § 36 II č. 5), a sezná-li vady již před odevzdáním, započne se lhůta promlčecí patrně již okamžikem tohoto seznání. Jde-li o vady dobytka, v příčině jichž je stanovena právní domněnka (srovn. k tomu § 925 o. z. a min. nař. ze dne 10. listopadu 1916 č. 384 ř. z.), počíná se preklusivní lhůta § 933 dnem, kdy končí lhůta domněnky.

4. Lhůta může býti dohodou stran prodloužena a platny jsou úmluvy, podle kterých zcizitel chce odpovídati netoliko za vady, které existují již v době odevzdání věci, nýbrž i za takové, které vzejdou později do určité lhůty (úmluvy garanční). Pochybno je, zdali v příčině těchto vad vzniklých později se počíná lhůta pre-

klusivní dnem jejich vzniku nebo teprve uplynutím lhůty garanční. Sr. E h r e n z w e i g II, 1, st. 213 sl.

5. Námitkou lze přivést k platnosti nároky ze správy i po uplynutí lhůt ustanovených v prvním odstavci § 933, jestliže během oněch lhůt byly vady zciziteli ohlášeny.

III. Pokud se týká břemene průvodního ve sporech ze správy, platí: na žalobci jest, aby dokázal:

1. že mu žalovaný věc zcizil za plat,
2. že věc zcizená má vady právní nebo faktické, které způsobují vznik nároku ze správy;
3. byla-li věc odevzdána, že vady existovaly již v době odevzdání — arg. § 925 a contrario.

K č. 3. Právní předpisy usnadnily nabyvateli důkaz posléz uvedený v některých případech stanovivše právní domněnky, že vada existovala již v době odevzdání, ač se objevila teprve v době pozdější. Domněnka tato nevylučuje však protidůkazu, že vada vzešla teprve po odevzdání, § 927.

O takové domněnce ustanovil § 925 tak, že bude ustanoveno nařízením, pokud platí domněnka, že zvíře (zcizené) bylo nemocno již před odevzdáním, jestliže do určité doby se objeví některé nemoci nebo vady. Nařízením tím je nyní min. nař. ze dne 10. listopadu 1916 č. 384 ř. z.

Právní domněnku, že vada byla tu již před odevzdáním zvířete může nabyvatel přivést k platnosti jen tenkrát, jestliže vadu hned, jakmile ji byl seznal, ohlásí auktorovi nebo v jeho nepřítomnosti obecnímu představenému nebo dá zvíře vyšetřit znalcem nebo navrhne soudní zajištění důkazu.

V této souvislosti je připomenouti § 932 a). Za sporu o zdvižení smlouvy pro vadu dobytka jest na soudě, aby k návrhu jedné ze stran, jestliže ohledání není již nutné, nařídil prozatímním opatřením prodej zvířete a soudní uložení výtěžku. Sr. sb. I 186.

§ 47.

O závazcích ze správy při cessi.

V § 45 bylo poznamenáno, že zákonník má zvláštní ustanovení o ručení cedentově cessionáři, když postoupená pohledávka je vadna. Ustanovení ta jsou patrně předpisy o správě (sporno) a bude se tudíž řídit analogií §§ 922 sl., pokud neobsahují roz-

hodnutí kusá ustanovení §§ 1397 sl. *Sr. Ehrenzweig* II, 1, str. 249. Zřetelem k tomu sluší uvést:

1. Cessionáři vzejdou podle § 1397 sl. nároky jen tenkrát, když mu pohledávka byla postoupena. Na jinaké případy přechodu pohledávky z dosavadního věřitele na osobu jinou (srovn. na př. § 1358 o. z.) ustanovení ta se nevztahují. Ale byla-li pohledávka přikázána na místo placení, má vymáhající věřitel stejné nároky jako ten, komu byla pohledávka postoupena, § 316 ex. ř.

2. Cessionáři vzejdou nároky ze správy proti cedentovi jen tenkrát, jestliže pohledávka byla postoupena za plat, § 1397 (neručí tedy na př. dědic, který postupuje pohledávku odkazníkoví), a vzejdou mu jen proti tomu, kdo mu pohledávku byl postoupil.

3. Cedent ručí za vadnost (srovn. níže č. 4) pohledávky bez rozdílu, zdali o vadnosti věděl čili nic, arg. anal. § 923 (srovn. § 45 II 8 tohoto pojednání).

4. Cedent ručí za pravost pohledávky (*veritas*) a dobytnost její (*bonitas*). Pravostí sluší rozuměti existenci pohledávky, její žalovatelnost a skutečnost, že není proti ní námitek peremptorních. Dobytností pak skutečnost, že splnění pohledávky nebude zmařeno insolvenčí dlužníkovou. Cedent neručí nikdy za více než za to, co sám od cessionáře byl obdržel, § 1397 in fine, srovn. k tomu Nowack N. Ř. 679.

Ze zásad právě uvedených platí tyto výjimky:

a) Ani za pravost ani za dobytnost neručí cedent v případech § 1423, resp. 462, leda že se dopustil podvodu, § 1423.

b) Za dobytnost neručí cedent tenkrát, jestliže cessionář se vzdal nároku ze správy, jestliže věděl o nedobytnosti pohledávky — arg. § 929, jestliže nedobytnost pohledávky patrna je z knih veřejných, § 1398 (ustanovení to není praktické, ježto neuspokojení z nejvyššího podání neznamena, že by pohledávka byla nedobytna, srovn. na př. GUW. č. 7362, 9859 a z veřejných knih mimo případnosti superkondikcí nelze ani vysouditi, zdali se na pohledávku dostane či nedostane ze z á s t a v y, protože se hodnota knihovního tělesa nezapisuje do knih); pak tenkrát, jestliže cessionář o nedobytnosti pohledávky musil vědět, § 928, leda že v obou případech posléz uvedených dobytnost cedentem

zvláště byla připověděna — arg. § 928. Byla-li pohledávka v době postoupení dobytna, ale později se stala nedobytnou náhodou nebo zaviněním cessionářovým, neodpovídá cedent za nedobytnost, § 1398. Případy zavinění cessionářova vypočítává § 1399. Důkaz skutečnosti, že pohledávka byla nedobytna již před postoupením, náleží patrně na cessionáře — arg. anal. § 925 a contrario. Zásad pod lit. b) uvedených sluší zajisté analogicky užítí tenkrát, je-li pohledávka nepravá.

5. Cedent ručí cessionáři za škodu, která tomuto vzešla postoupením pohledávky podle zásad obecných — arg. §§ 932, 1295 sl.

6. Ustanovení § 933 o preklusi nároku ze správy patrně nedosahují na nárok ze správy při cessi pohledávek (pokud nejde o pohledávky z cenných papírů) a sluší sem tedy vztahovati obecná ustanovení o promlčení, sr. *Ehrenzweig* II, 1, str. 251. Pokud by bylo rozhodnuto, že § 933 sem dosahuje, bylo by rozlišovati pohledávky v době cesse dospělé (tu by lhůta počínala běžeti dnem cesse) a pohledávky té doby nedospělé (tu by bylo lhůtu počítati ode dne dospělosti).

§ 48.

O zkrácení přes polovici ceny.

I. Jestliže při dvoustranných (recte záplatných) smlouvách (srovn. § 4 č. 1, 2 tohoto pojednání) jedna strana neobdržela ani poloviny obecné hodnoty toho, co sama poskytla druhé straně, může žádati za zrušení smlouvy a za vrácení v předešlý stav. Druhá strana může však smlouvu zachovati v platnosti tím, že nabídne doplnění své prestate na obecnou hodnotu. Pro určení hodnoty vzájemných plnění je rozhodna doba, kdy smlouva byla učiněna. Žaloba se promlčuje ve třech letech, § 1489 (195 nov. III.) a lhůta se počíná patrně dnem, kdy smlouva byla uzavřena.

II. Ustanovení § 934 neplatí

1. v případech § 935, srovn. však § 4 zák. o obch. splátkových;
2. při smlouvách odvázných, § 1268;
3. při narovnání, § 1386;
4. při obchodech čl. 286 obchodního zákona, sr. sb. IV 1902.